

# STREAM Policy Brief



www.streaminitiative.org

## Numero 1

### Summary

#### Ano ini?

Mga tawo nga nagahisugtanay sa pagbag-o sang polisa

#### Basaha ini kon ...

... gusto mo ilisan ang polisa.

#### Nagasakop ini sa:

- Paghangop sang mga konteksto sang palangabuhian nga sa diin ang polisa igapatuman.
- Pagtipon sang mga opinyon bahin sa subong nga polisa kag mga rekomendasyon sa pagbag-o halin sa mga tawo nga benepisyaryo sang polisa kag mga serbisyo.
- Paghatagay sang mga ideya paagi sa drama, case studies, workshops kag mga natun-an nga leksiyon sa iban.
- Maghimo sang kasugtanan para sa pagbag-o sang mga polisa.

"Wala gapa-impluwensiya sa mga may gahum sa paghimo sang mga desisyon."

"Pagpatigayon sang partisipasyon sa padayon nga paghatag sang impormasyon kag feedback"

"Pagtipon sang mga sapat sang grupo, pagmonitor sang kadamuon sang nagapasugot sa mga ideya kag paghisugtanay sa isa ka desisyon"

Puwede ini nga pormal ukon indi-pormal, sa dako ukon gamay nga mga grupo.

Nagabulig ini hatag tingug sa mga tawo sa ginahimo nga polisa, kag sa nagadihon sang polisa kag mga naga-implementar sa pagkomentar sang hilway sa mga bag-o nga ideya.

Nagahatag ini sang nagakadapat nga ginaprayuridad nga pagbag-o sa polisa para sa mga pagdesisyon.

Pahibalo bahin sa ...

## Building Consensus

... sa duha ka pahina ukon malip-ot pa

### Kon makahimo ka sang isa ka butang sa sini nga Policy Brief, himu-a ini ...

**Magpatigayon sa mga benepisyaryo sang polisa kag mga serbisyo nga magrekomendar sang pagbag-o sang mga polisa kag magtukod sang buylog nga kasugtanan sa pagbag-o sa mga manugdihon sang polisa kag sa mga naga-implementar**

### Ang pahibalo ...

Para makahimo sang epektibo nga polisa kinahanglan naton nga mahangpan ang konteksto sa palangabuhian nga sa diin ang polisa igapatuman.

Indi madasig ukon simple ang maghangop sang mga butang nga ginapanag-iyahan sang mga tawo kag sahi sang pagpanginpulos sini nga mga butang, mga kahuyang kag mga estratehiya nga ila ginahimo, kag ang mga pamaagi nga ang polisa makasuporta sang labi sa mga tinutuyo sa palangabuhian sang mga tawo. Ang ini nga paghangop magahalin sa mga benepisyaryo sang polisa kag serbisyo. May mga pamaagi, mga butang kag paghanas nga makabulig sa aton sa pagpundar sang pagsalig kag makaagum sang sini nga paghangop.

Samtang ginahangop naton ang kabuhi sang mga tawo, makatuon kita sa ila bahin sa ila mga eksperyensiya nahanungod sa subong nga mga polisa kag serbisyo kag makakuha sang ila opinyon kag rekomendasyon sa pagbag-o.

Ang mga nagadihon sang polisa sa masami malayo sa lokal nga mga komunidad nga sa diin ginapuntariya suportahan sang polisa. Puwede nga may dako nga upang sa komunikasyon bangud sa deperensiya sa linguahe, kultura, kag socio-economic nga estado. May mga mekanismo sa madasig nga paghatag sang impormasyon, halimbawa, suportahan ang mga mangunguma ukon mangingisda nga idokumento ang ila kabuhi paagi sa sine, ukon isa ka pangkalye nga pasundayag halin sa case studies, kag ipakita kag ipasundayag ini kag hingyuon ang klaro nga mga punto sa mga policy workshops samtang gapahibalo man sang mga natun-an nga leksiyon sa iban nga lugar.

- Magkadto sa mga komunidad kag **hangpon ang konteksto sa palangabuhian** sa diin ini nga polisa paga-ipatuman,
- **Tipunon ang mga opinyon bahin sa subong nga polisa kag mga rekomendasyon sa pagbag-o** halin sa mga benepisyaryo sang polisa kag mga serbisyo, kag
- **Maghatag sang mga ideya** paagi sa drama, case studies, workshops kag mga natun-an nga leksiyon halin sa iban.

## Pahibalo bahin sa ... pagtukod sang buylog nga kasugtanan para sa pagbag-o sang polisa

Ang tikang halin sa mga rekomendasyon padulong sa pagdesisyon sa polisa nagakinahanglan sang diskusyon kag buylog nga kasugtanan. Ang **consensus-building processes** nagabulig sa paghimo desisyon sa isa ka politikal ukon emosyonal nga kahimtangan, ukon ang mga desisyon maka-epekto sang pagtungang grupo nga may lain sang kagustuhan, samtang gaamlig sang benepisyong tingub nga pagdesisyon kag galikaw sang iban nga mga limitasyon sini.

### ● Pagtukod sang buylog nga kasugtanan sa pagbag-o

**Tipunon ang isa ka grupo** sang manugdihon sang polisa kag mga naga-implementar (sa pungsudnon, probinsiyal kag lokal nga lebel). Ang kada grupo nakahibalo kon sin-o ang iban pa nga grupo, apang indi updanay magtrabaho; maghatag sang impormasyon kag magpili sang sekreto paagi sa nagapatigayon sang pulong-pulong ukon moderator.

Ang moderator nagahatag sang **impormasyon bahin sa konteksto** kag **oportunidad sa pagbag-o sang polisa** (halin sa mga benepisyaryo sang polisa kag serbisyo), nagapamangkot sang kada partisipante sa **pagranggo sang mga pili-lion nga pagbag-o sa polisa**, gatipon sang mga sabat kag nagabalik sang tingub nga sabat sang grupo sa kada partisipante. Ang mga partisipante hilway nga maka-ugyon ukon indi sa mga sabat kag, paagi sa ila argumento, makahaylo sa iban nga magkambyo sang ila panan-awan. Ang moderator nagapahibalo sang mga bag-o gathaw nga kasugtanan, kag ang mga indi gusto nga mga partisipante puwede nga batunon ini nga kasugtanan ukon magproponer sang dugang pa nga argumento kon nga-a ang iban ang dapat magkambyo sang ila panan-awan.

- Makabulig ini sa mga miyembro sang grupo nga makapabutyag sang hilway sang ila mga panan-awan kag maka-komentar sang sekreto sa sabat sang iban, para mapa-iway ang mga dominante nga mga miyembro kag ang tahap sa mga may ranggo.

**Paagi sa pila ka pagsulit**, kalabanan indi magsobra sa apat, ang **buylog nga panan-awan ang ginapangita**.

- Ang mga pagkuha sang mga rekomendasyon sa pagbag-o sa mga komunidad **nagahatag sang tingug sa mga benepisyaryo**; ang ginatigayon kag sekreto nga pagsulit-sulit sang proseso kag kontrolado nga feedback nagahatag sa mga manugdihon sang polisa kag naga-implementar sang oportunidad nga magpartisipar sang aktibo.

Nagahatag ini sang maathag nga mga **pili-lion sang naprayuridad nga pagbag-o sa polisa** – halin sa mga benepisyaryo, kag nakasugtanan sang mga manugdihon sang polisa kag naga-implementar – nga sa diin ginabase ang mga desisyon sa pagbag-o sang polisa.

### **Kaangtanan sa iban nga mga dokumento kag iban pa nga kuluhaan sang impormasyon nahanungod sa sini nga topiko:**

- **R8100 Investigating Improved Policy on Aquaculture Service Provision to Poor People** Twelve reports (ISBN 974-7313-63-4) <http://www.streaminitiative.org/Library/India/india.html>
- **R8334 Promoting the Pro-Poor Policy Lessons of R8100 with Key Policy Actors in India**

### **Diin ini naghalin?**

Ang Policy Brief series ginhimo sang Support to Regional Aquatic Resources Management (STREAM) Initiative of the Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific (NACA).

Ang Policy Brief Number 1 nagakuha sang mga eksperyensiya sang mga mangunguma, mangingisda, lokal, distrito, estado kag pungsudnon nga gobyerno kag non-governmental stakeholders nga ginsuportahan sang UK Government DFID Natural Resources Systems Program project R8100 'Investigating Improved Policy on Aquaculture Service Provision to Poor People', nag ginimplementar halin sa Marso 2002 hasta sa Abril 2003, para magpat-ud, magtilaw kag magpa-uswag sang mga mekanismo para sa mauswagon nga paghatag sang serbisyo sa kaumhan nga kinahanglanon sa pag-uswag sang mga palangabuhian sa kaumhan; nga nagahatag sang importansiya sa mga serbisyo suporta sa akwakultura. Sa dugang nga impormasyon pagtan-aw sa [www.streaminitiative.org/Library/India/india.html](http://www.streaminitiative.org/Library/India/india.html) ukon magpakig-angot

STREAM, NACA, Suraswadi Bldg, DOF Complex, Kasetsart University, Ladyao, Jatujak, Bangkok 10900 THAILAND, Fax (662) 561-1727, Tel (662) 561-1728